

محسن باگ‌آیین

کارشناس مسائل بین‌الملل

معمولاً در اندیشکده‌های بین‌المللی، هنگام گفت‌وگو در مورد اهمیت سیاست همسایگی، از ترکیه به عنوان کشوری ناکارآمد در بهبود روابط با همسایگان یاد می‌شود. اردوغان پس از تصدی ریاست جمهوری، با اعلام سیاست «به صفر رساندن مشکلات با همسایگان» قول داد با همسایه‌های ترکیه روابط دوستانه برقرار کرده و مشکلات و اختلافات فیما بین را به صفر برساند. ترکیه به خوبی می‌دانست برای اینکه بتواند به بازنگری مهم در منطقه تبدیل شود، باید اعتماد کشورهای همسایه خود از جمله سوریه، عراق، ارمنستان، آذربایجان، یونان، بلغارستان و قبرس را جلب کند. با نگاهی کوتاه بر نوع رابطه ترکیه با همسایگان خود، تحولات اخیر در سوریه را نیز مرور می‌کنیم. ترکیه که خود را «برادر بزرگ‌تر» کشورهای ترک‌تبار تصور می‌کند، دخالت در امور این کشورها را مجاز می‌داند و با اشغال بخش ترک نشین قبرس، در سپتامبر ۲۰۲۳ خواهان به رسمیت شناخته‌شدن جمهوری ترک قبرس شمالی شد. پیشنهاد ترکیه نه تنها از سوی سازمان ملل متحد و جامعه جهانی مورد استقبال قرار نگرفت، بلکه مانع اصلی اتحاد کشورهای ترک‌تبار شد. در این روند حتی آذربایجان به عنوان دوست نزدیک ترکیه، حاضر به شناسایی قبرس شمالی و حتی پذیرش آن به عنوان عضو ناظر در اتحادیه کشورهای ترک‌تبار نشد. اگرچه بزرگ‌ترین تنش ترکیه با یونان، اختلاف نظر بر سر اجرای مفاد معاهده لوزان در دریای اژه است، اما یکی از موارد اختلاف آنکارا با آتن نیز ریشه قومی دارد و ترکیه می‌گوید یونان حقوق مسلمانان ترک در این کشور را نادیده می‌گیرد. ادعای حقوق مسلمانان ترکیه در مورد دخالت این کشور در دور دوم انتخابات ریاست جمهوری بلغارستان در ۲۱ نوامبر ۲۰۲۱ است که با اعتراضات علیه مداخلات ترکیه در انتخابات همراه بود، یکی از دلایل اصلی اختلافات آنکارا با صوفیه است. بلغارستان معتقد است تعداد شهروندان بلغارستانی مقیم ترکیه که در رای‌گیری انتخابات پارلمانی و ریاست جمهوری شرکت کردند به طور غیرعادی بالا بوده و مداخله ترکیه در انتخابات راناید می‌کند. اگرچه کشتار ارمنه توسط امپراطوری عثمانی از اولین نشانه‌های تاریخی اختلافات ترک‌ها و همسایه خود ارمنستان بود اما پس از ایجاد کشور مستقل ارمنستان و وقوع جنگ قره باغ بین جمهوری‌های آذربایجان و ارمنستان، اختلاف ارمنه و ترک‌ها به اوج خود رسید. بسیاری از کارشناسان منطقه معتقدند یکی از دلایل طولانی شدن جنگ قره باغ، دخالت‌های تحریک ارمنیز ترکیه در حمایت از جمهوری آذربایجان بود. ترکیه در این زمینه با بستن مرزهای خود با ارمنستان، ایروان را برای حل پایان دادن به اتهام سسل کشی ارمنه توسط ترک‌های عثمانی تحت فشار قرار داد. حتی پس از آزاد شدن قره باغ و بازگشت آن به آذربایجانکه با نارضایتی آنکارا همراه بود، ترکیه اقدام به تحریک باکو برای اشغال منطقه نزگور در استان سیونیک ارمنستان و دامن زدن به جنگ دیگری در قفقاز کرد. ترکیه به‌رغم داشتن روابط گسترده با جمهوری آذربایجان، در دوره ظهور تکفیری هائیز با اعزام مبلغین ترک به مناطق سنی نشین آذربایجان، اقدام به آموزش جوانان و نوجوانان ترک تبار در مساجد و مراکز دینی آذربایجان و استخدام و اعزام آنان برای پیوستن به داعش کرد. در این مقطع، جمهوری آذربایجان با اعلام نارضایتی از آنکارا، شش مسجد در شهرهای گاخ، زاکاتالا و شکی که مرکز فعالیت مبلغین ترک بود و همچنین تنها مسجد ترکیه در باکو را تعطیل کرد. اختلافات ترکیه با عراق عمدتاً به دلیل حمایت‌های ترکیه از گروه‌های تکفیری، حقوق آب و فروش نفت کردستان است. اوج اختلافات نفتی بین دو کشور مربوط به سال ۲۰۱۳ است که دولت اقلیم کردستان، صادرات نفت خود را به طور مستقل به ترکیه آغاز کرد. اقدامی که بغداد آن را غیرقانونی تلقی کرد و دادگاه بین‌المللی دآوری در اتاق بازرگانی بین‌المللی را متقاعد ساخت تا در سال ۲۰۲۳، علیه ترکیه و به نفع عراق رای دهد. آب نیز یکی از دلایل دیرینه اختلافات بین دو کشور بوده است. زیرا در هر رودخانه فرات و دجله که از ترکیه سرچشمه می‌گیرند، منابع آب یکسانی برای عراق هستند و سد‌های ترکیه، ورود آب به عراق را کاهش می‌دهند. موضوع اختلاف ترکیه و سوریه به مسئله کردها برمی‌گردد و ترکیه می‌گوید روابط خوب کردها با دولت سوریه قابل‌پذیرش نیست. گروه‌های کردی که کبیه سوریه هستند از نظر آنکارا تروریست‌هایی هستند که باید نابود شوند. ترکیه با این توجیه، اشغال مناطق مرزی سوریه را مجاز دانسته و در عین حال با حمایت از گروه‌های تروریستی تکفیری برای تجزیه و بی‌ثبات سازی سوریه تلاش می‌کند. در عین حال روابط راهبردی آنکارا با تل آویو نیز برای سوریه قابل‌پذیرش نیست و می‌تواند عامل تنش زابری روابط دو کشور باشد. در کنار اختلافات جدی ترکیه با همسایگان خود، سد سازی‌های بی‌رویه تحت عنوان پروژه‌های گاپ، داب، کاراکورت، سولیمز و قارین قلع، منجر به بحران بی‌آبی برای کشورهای منتفع از این رودخانه‌های بین‌المللی همچون عراق، سوریه، ایران، آذربایجان و ارمنستان شده و این بحران بر روابط ترکیه و همسایگان حاکم است. اما اگرچه عملیات اخیر گروه‌های تروریستی علیه دولت بشار اسد یک طرح آمریکایی است اما ترکیه به لحاظ لجستیکی، نظامی و اطلاعاتی با آمریکا هم‌دست است و از اشغال حلب حمایت می‌کند. ترکیه در سال ۲۰۱۸ در نشست سران اساتنه در تهران برگزار می‌شد، از پوتین خواست تا حملات هوایی به ادلب را متوقف کند و ضمانت کرد که ادلب تنها در دست نیروهای معتدل باشد و علیه دولت قانونی بشار اسد اقدامی انجام ندهد. ترکیه همچنین متعهد شد جلو تروریست‌های مسلح در ادلب را بگیرد و به تمامیت ارضی سوریه احترام بگذارد. روسیه که با بمباران ادلب در آستانه نابودی تروریستها بود به روغان اعتماد کرد و ارتش سوریه نیز به همین دلیل انجام عملیات بزرگ در ادلب را متوقف کرد. امروز ترکیه با عهد شکنی و حمایت از طرح آمریکایی – اسرائیلی که زمره ناقضین تمامیت ارضی سوریه قرار دارد و نقش تسلیحاتی و لجستیکی و اطلاعاتی این کشور در حمایت از تروریست‌ها غیرقابل انکار است. تردیدی نیست که سوریه پس از ترمیم آسیب‌های ناشی از غافلگیری اولیه، با کمک دوستان خود این بار هم تروریست‌ها را شکست داده و حلب و ادلب را آزاد خواهد ساخت و این نتیجه است که باز هم بازنده اصلی این جنگ خواهد بود.

مجید ابهری در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

اجرای قانون حجاب و عفاف

بین مردم و حاکمیت فاصله ایجاد می‌کند

درباره گرانی‌های افسارگسیخته قانون وضع کنید

نه حجاب

اجراکردن قانون حجاب و عفاف مسیر حرکت

دولت را کند می‌کند

آرمان ملی- احسان انصاری: مناقشه بر سر قانونی شدن لایحه حجاب و عفاف همچنان در جامعه و جود دارد. این در حالی است که اغلب نخبگان و کارشناسان نسبت به پیامدهای اجرای این قانون در جامعه هشدار داده‌اند. «آرمان ملی» برای تحلیل و بررسی ایجاد مختلف این مسأله با دکتر مجید ابهری رفتارشناس اجتماعی گفت‌وگو کرده است. ابهری در این زمینه معتقد است: «بخشی از نسل جدید و گروهی از زنان نسبت به این قانون واکنش نشان خواهند داد. می‌توان پیش‌بینی کرد که این قانون چه پیامدهای اجتماعی به همراه می‌آورد. نکته بسیار مهم در این زمینه این است که با چنین سخت‌گیری‌هایی احتمال دین‌گریزی و چه بسا دین‌ستیزی

لایحه حجاب و عفاف که به قانون تبدیل شده، واکنش‌های زیادی را برانگیخته است. دیدگاه شما در این زمینه چیست؟

هر تصمیمی که با اکثریت جامعه ارتباط داشته باشد، قبل از اینکه آن تصمیم اتخاذ شود باید زمینه‌های آن فراهم شده و جزئیات آن برای مردم باگرو شود. تفاوتی هم ندارد که این تصمیم در نهایت قرار است چه تغییری در وضعیت ایجاد کند. بدون تردید در غیبت توضیح کافی، بازار شایعات و شائبه‌ها داغ می‌شود و در آن صورت کلیت تصمیم زیر سوال می‌رود. این در حالی است که رسانه‌های خارجی نیز روی موضوعاتی از این دست مانور رسانه‌ای می‌دهند و پیامدهای آن را به شکلی جلوه می‌دهند که آینده این تصمیم با چالش‌های جدی مواجه می‌شود. با این وجود من معتقدم در زمینه حجاب نیازی به قانون نیست. دلیل این است که اساسی‌ترین قوانین در این زمینه در قرآن کریم و فرمایشات ائمه اطهار آمده است. اگر همان نکات را به کار برده و اجرا کنیم نیازی به قانون نیست. تصویب قوانین در زمینه حجاب مانند قانون حجاب و عفاف برخی لایه‌های جامعه را به مقاومت وادار می‌کند. مساله امر به معروف مقابله با زشتی‌های جامعه است. انجام این فعل متعلق به گروه خاصی از جامعه نیست بلکه وظیفه همه است که با زشتی‌های جامعه مقابله کنند و تذکر دهند. درحالی که این مقابله شرایطی دارد که نباید منجر به تضادهای رفتاری و اصطکاک اجتماعی گردد. ظاهراً برخی از دختران جوان و بانوان تصور می‌کنند اگر با مسأله حجاب مقابله کنند، در حال ابراز نظر سیاسی هستند. در صورتی‌که این برداشت اشتباه است. زیرا این دو موضوع از نظر رفتارشناسی با یکدیگر متفاوت و جداگانه است. بودن یا نبودن قانون نمی‌تواند با یک فرآیند اجتماعی مقابله کند. عمل اجرایی، تربیتی در خانواده و رسانه‌ها می‌تواند یک اصل را محکم سازد. اگر ما سخت‌ترین قوانین را نیز درباره حجاب تصویب کنیم در اجرا دچار مشکل خواهیم شد. هر مواجهه‌ای از این دست باید با در نظر گرفتن همه جوانب و مبتنی بر اصول باشد. هیچکس نباید در جامعه موجب اغتشاش و آشوب فکری باشد. افرادی که چنین می‌کنند شاید خبر نداشته باشند که کار آنها برای رسانه‌های بیگانه خوراک تهیه می‌کند. برای اینکه درباره حجاب تصمیم گرفته شود، لازم است جواب آن به‌گونه‌ای شناسیده شود که خوراک برای رسانه‌های بیگانه نباشد که علیه نظام هجمه ایجاد کنند. به‌خصوص شائبه‌ای وجود دارد که در این بین عده‌ای به عنوان دستاویز سیاسی به آن می‌نگرند و ترسی ندارند که جامعه را دچار آشوب کنند. بعید نیست که مردم بگویند که به جای این موارد آیا بهتر نیست به گرانی‌های افسارگسیخته پرداخته شود؟ آیا بهتر نیست برای جلوگیری از گرانی‌ها قانون ابلاغ کنند نه درباره حجاب.

چه لایه‌هایی از جامعه نسبت به قانون حجاب و عفاف واکنش نشان خواهند داد؟

بخشی از نسل جدید و گروهی از زنان نسبت به این قانون

در بین بخش‌هایی از نسل جدید بیشتر می‌شود. یادمان باشد که این رفتارها و واکنش‌ها ریشه در رفتارهای خود ما دارد. در واقع رفتارهای برخی از دین‌باوران عامل اصلی در بروز چنین واکنش‌هایی بوده و البته باید در نظر داشت که اگر تبعیض، رانت خواری و بی‌توجهی به حقوق مردم بیشتر شود، موجب دین‌ستیزی خواهد شد. با نظر به اینکه تفکیک مرزهای دینانت و دین‌ربطی به دین‌باوران نداشته و دو مقوله جداگانه محسوب می‌شود. اما تفسیر این دگرگونی نیاز به حوصله و توان منطقی دارد. از سوی دیگر تداوم تنش‌های اجتماعی ناشی از حجاب آثار زیانبار روانی، اقتصادی و سیاسی را به دنبال خواهد داشت.» در ادامه ماحصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

اگر کسی می‌تواند در چنین شرایطی به دولت کمک کند باید در صحنه حاضر شود، اما اگر چنین توانایی در خود نمی‌بیند نباید در مسیر حرکت دولت اختلال ایجاد کند

قابلیت اجرا شدن ندارد. این در حالی است که جریان رقیب تلاش می‌کند با مطرح کردن چنین مسائلی، دولت را درگیر مسائلی کند که در اولویت کشور و دولت نیست. به همین دلیل نیز کسانی که در این زمینه تصمیم‌گیری می‌کنند باید هزینه فایده‌کنند که چنین تصمیماتی چه پیامدهایی برای کشور دارد. به نظر می‌رسد آسیب‌های این تصمیم بیشتر است و این موضوعی است که مسئولان باید به آن توجه داشته باشند. بنده معتقدم اگر نتیجه تصمیمی به سود مردم باشد، اما از جانب دیگر موجب دوری و فاصله بین مردم و مسئولان شود، نباید اجازه ایجاد شکاف بین مردم و مسئولان داد. نکته این است که چنین شکافی هزینه بسیار زیادی خواهد داشت و این هزینه سنگین، سود و فایده آن را از بین خواهد برد. به همین دلیل اگر یک تصمیم، بحران کاذب ایجاد می‌کند، برخی با دامن زدن و بهره‌برداری سیاسی از آن، شرایط کار را برای دولت پزشکیان سخت‌تر خواهند کرد. این تصمیم می‌تواند در مسیر دولت توقف و کندی به وجود بیاورد. این رویکرد باعث تضعیف دولت خواهد شد. به همین دلیل اگر کسی می‌تواند در چنین شرایطی به دولت کمک کند باید در صحنه حاضر شود، اما اگر چنین توانایی در خود نمی‌بیند نباید در مسیر حرکت دولت اختلال ایجاد کند. شرایط به شکلی است که برخی از افراد به خود اجازه می‌دهند در همه زمینه‌ها دخالت و اظهارنظر کنند.

به نظر می‌رسد اجرای قانون لایحه حجاب و عفاف پیامدهای اجتماعی برای جامعه خواهد داشت. در شرایط کنونی این پیامدها چه تأثیری روی زندگی مردم خواهد گذاشت؟

از آنجاکه می‌دانیم زندگی مردم با چه دشواری‌ها مواجه است، دیگر نباید آن را سخت‌تر کرد. من بر این باور هستم که مردم همچنان از آرمان‌های انقلاب و نظام دفاع و با آن همراهی می‌کنند. واکنش‌ها نسبت به برخی تصمیم‌ها نیز از بی‌مهری‌هایی است که برخی مدیران ناکارآمد مسبب آن بوده‌اند. بسیاری از رویدادهای تلخ و خسران‌زانه‌اش از سوء تدبیر و ندانم‌کاری است که تاوان آن توسط افرادی داده می‌شود که دخالت و یا نفوذی در وقوع آن رویداد ندارند. مردم از این همه کم‌لطفی خسته و فرسوده می‌شوند. در واقع تبعیض‌ها مردم را آلوده می‌کند وگرنه دلخوری از نظام ندارند و آنچه که مردم را آزاد می‌دهد، رفتار فرصت‌طلبان است. کوچک و کوچک‌تر شدن سفره‌های مردم ناشی از دو عامل گرانی‌های لجام‌گسیخته و ضعف و فقدان مدیریت کارآمد بر ابعاد تولید و عرضه و قیمت‌گذاری و نظارت کارآمد بر این وجوه است. این در حالی است که احتکار و انبساط‌کردن ازراق عمومی و بعضاً صدور غیر مجاز آنها به کمبود همان کالاها در بازار منجر می‌شود. از نگاه رفتارشناسی سیاسی، ایجاد تنگناهای اقتصاد و کمبودهای مصنوعی مونوپی بر سرعت بخشیدن به نارضایتی تراشی آنهم در طبقات کم‌درآمد، بازنشسته و بیکار است. بدون تردید فقدان نظارت متمرکز و قبیله‌سالاری از علل نافذ در بروز برخی نابسامانی‌ها و شکل‌گیری مشکلات اخیر است.

اما گفتند تو بی‌حجایی، اتفاقات فراوانی در زمینه‌های سوء استفاده رخ می‌دهد. در گذشته و در دوران نیروی نظامی، مواردی را از خلاف‌هایی نقل کردند که بر اثر همین مسأله ایجاد شده است. روشن است که این قانون اجراپذیر نیست و فقط لوٹ کردن قانون و نظام قانون‌گذاری در کشور است. ایازی نسبت به نظر مراجع به قانون حجاب بیان کرد: به‌طور خاص درباره این قانون نمی‌دانم اما اطلاع دارم که اخیراً یکی از مراجع بزرگ در قم به آقای پزشکیان گفتند که اگر عفاف و حجاب با زور انجام شود، قلعاً شکست خواهد خورد. چند نفر از مراجع و برخی علمای نجف هم بر آن تأکید کردند. این یک نوع ظواهرسازی و روش جدید برای ایجاد تهدید است. اینکار نه تنها مورد رضایت مراجع نیست که با مبانی اسلامی هم سازگار نیست.

تأکید رهبری انقلاب هم بر حل موضوع فضای مجازی است و در نهایت آن‌شا... توافق لازم ایجاد می‌شود. رئیس‌جمهور در پاسخ به این پرسش که قانون حجاب چه زمانی ابلاغ و چه زمانی اجرایی می‌شود، بیان کرد: در این رابطه خیلی بحث داریم می‌خواستند اولایی که ما آمدمیم اجرا کنند. از نظر اجرایی خیلی ابهام دارد. قرار است گفت‌وگو کنیم تا همه اصول و ارزش خودمان را داشته باشیم و هم کاری نکنیم که وفاق و همدلی جامعه را به هم بریزیم.

از نظر من که باید اجرا کنیم خیلی از مسائل در این قانون جای سؤال دارد. باید کسانی که می‌خواهند این کار را کنند، مهارت و توانمندی برای اجرا داشته باشند. وی تصریح کرد: فرض کنید من راننده اسنپ هستم و خانمی سوار ماشین می‌شود که حجاب کامل را ندارد و ما می‌خواهیم چه کار کنیم؟ هم راننده و هم مسافر را جریمه کنیم؟ یا رستوران دارم و خانمی که حجاب کامل ندارد وارد می‌شود و صاحب رستوران و آن خانم، هر دو را جریمه کنیم؟ با این روش امکان‌پذیر است؟ کاری نکنیم کسانی که ربطی به آنان ندارد هم ناراضی شوند. نظام آموزش و پرورش ما در این زمینه مشکل داشته است که ما آن‌جا موضوع را حل نکرده‌ایم و اینجا می‌خواهیم بیایم و موضوع را این‌گونه حل کنیم؟ آیا می‌شود؟

رئیس‌جمهور در دوازدهمین همایش بین‌المللی بیمه و توسعه اظهار کرد: آنچه‌که شما هدف قرار دادید رضایتمندی و اعتماد مردم است. جلسه‌ای نباشد که ما در دولت به مدیران و وزرا نگوئیم کاری کنید که مردم راضی باشند. بنده تصور این است که اگر دستورها و رهنمودهای حضرت علی را اجرا کنیم نباید در جامعه نارضایتی داشته باشیم. اگر می‌خواهیم حکومت اسلامی باشد باید انصاف را رعایت کنیم. برای رسیدن مردم به آرامش باید انصاف را رعایت کنیم. پزشکیان در ادامه اظهار کرد: در خصوص بیمه آنچه که به ذهنم می‌رسد این است که ما در حوزه بهداشت و درمان خیلی چالش داریم، اما این به انصاف باز می‌گردد. اکنون همه بیمه هستند و خدماتی از تأمین اجتماعی می‌گیرند. یک فرد در منطقه محروم پول خود را در دریافت می‌کند، اما فردی در تهران از بیمارستان میلاد بهترین خدمات را می‌گیرد. یا بیمه تکمیلی را درست کردیم که زیرمیزی است که روی میز داده می‌شود. همان عملی که در بیمارستان دولتی با تعرفه ۱۰ تومن انجام می‌دهیم در خصوصی با تعرفه ۱۰۰ تومن انجام می‌دهیم و ساختار کشور را در ارائه خدمت به هم می‌ریزیم. پزشکیان افزود: در دولتی هم زیرمیزی و سکه می‌گیرند تا عمل کنند. این به نگاه مدیریتی ما باز می‌گردد. بر اساس قانون بیمه بهداشت و درمان، همه باید در یک چارچوب، یک بسته و با یک کیفیت خدمات دریافت کنند، نه اینکه فردی در منطقه دورافتاده خدمتی پایین‌تر دریافت کند. یعنی کسی که صدایش بلندتر است بیشتر خدمت می‌گیرد و کسی که صدایش پایین‌تر هست خدمت نمی‌گیرد. وظیفه بیمه این است که مدیریت کنند تا کسی که دارد می‌افتد و زیر خط فقر می‌رود به او کمک شود. وی در ادامه تأکید کرد: اینکه فکر کنیم به قله رسیدیم همان جاست که اشتباه کردیم. اینکه فکر کنیم بهترین هستیم برای رفتن به جلوارهی نیست.

مشکلات معلولان

رئیس‌جمهور با حضور در مراسم گرامیداشت روز جهانی افراد دارای معلولیت، بیان کرد: خوشحالم که در خدمت شما هستیم و از اینکه کسری‌ها و نارسایی‌هایی وجود دارد شرمند هستیم. آنچه که باور و اعتقاد ماست در حقیقت رسیدن و دیدن انسان‌هایی است که کمتر دیده شده و کمتر شنیده شده و کمتر مورد توجه قرار می‌گیرند. این باور و اعتقاد به اینکه ما می‌توانیم و توانمندسازی در شما شکل می‌گیرد، باور زیبایی است. امیدوارم بتوانیم با امکاناتی که در اختیار داشته و بسیجی که می‌توانیم در جامعه ایجاد کنیم، مشکلات شما عزیزان را حل کنیم. این قول را به شما می‌دهم که شما را هیچ وقت فراموش نخواهیم کرد. رئیس‌جمهور ادامه داد: ما به تنهایی امکان کنیم در وضعیتی که در آن قرار گرفتیم قطعاً نداریم، اما ما با مردم و همه کسانی که در حال زندگی هستند اگر دست به دست هم دهیم، قادر خواهیم بود بسترها را طوری آماده کنیم تا مشکلاتی که برای شما عزیزان ایجاد شده به طور کامل رفع شده و شما بتوانید توانمندی‌های خود را بیابید. آنچه که در اختیار ما هست در خصوص قوانین و اختیارات همان طوری که رئیس‌بهریستی اشاره داشتند ما با تمام قوا در آماده‌سازی این بستر همراهی خواهیم کرد و این را وظیفه خود می‌دانیم. وی اظهار کرد: رسالت حاکمیت و حکومت دیدن کسانی است که دیده نمی‌شوند. آماده کردن بستری است برای کسانی که می‌خواهند تولید کرده و سرمایه‌گذاری کنند. باید اجازه رشد به آنان داده شود اما باید حاکمیت به کسانی که گرفتار هستند و مشکل دارند برسد.